

Política exterior de Xina (25594)

L'objectiu de l'assignatura és familiaritzar l'estudiant amb els continguts, dinàmiques, reptes, abast geogràfic i límits de la política exterior de la República Popular Xinesa. El programa s'estructura en quatre parts. La primera part, introductòria, es dedica a l'estudi dels instruments d'anàlisi de les polítiques exteriors en general i de la xinesa en particular (actors, institucions i processos). La segona part se centra en l'anàlisi històrica dels grans eixos i etapes de la política exterior xinesa des de la seva entrada en contacte amb el món occidental fins a l'actualitat. La tercera part aborda l'estudi de les relacions exteriors de la Xina contemporània tant en l'àmbit regional com en l'universal. Dintre del primer es presta atenció a les relacions amb el Nord-est d'Àsia, el Sud-est asiàtic i l'Àsia central i meridional. En el marc del segon s'estudien les seves relacions amb la URSS (i Rússia), els Estats Units i Europa i s'analitza la participació xinesa a les organitzacions internacionals, així com els seus vincles amb el Tercer Món i el desenvolupament de noves relacions amb Amèrica Llatina. Finalment, la quarta part del programa es dedica a l'estudi d'alguns dels temes més importants de la política exterior actual de la Xina com ara el conflicte amb Taiwan, la situació dels drets humans o la globalització.

I. L'ANÀLISI DE LA POLÍTICA EXTERIOR

Tema 1. Aproximació a l'estudi de la política exterior. Marc teòric i definicions conceptuals. Dimensions materials i instruments de la política exterior. El procés d'elaboració de la política exterior i els actors implicats. Els factors condicionants.

Tema 2. Aproximació a l'estudi de la política exterior xinesa. Aproximacions teòriques a l'estudi de la política exterior xinesa. Constants de la política exterior xinesa. El procés de presa de decisions: les institucions, el lideratge, el factor nacionalista i el paper de la ideologia.

II. L'EVOLUCIÓ DE LA POLÍTICA EXTERIOR XINESA DE L'ÈPOCA IMPERIAL A L'ACTUALITAT

Tema 3. La política exterior xinesa en perspectiva històrica. El període imperial i el sistema de tributs. El "segle de la humiliació", les guerres de l'opi i la guerra dels Boxers. La política exterior de principis del Segle XX.

Tema 4. La política exterior de la República Popular Xinesa durant la Guerra Freda. La visió maoista del món. Principis i objectius de la política exterior de la República Popular Xinesa.

Evolució de la política exterior xinesa durant la guerra freda: l'impacte de l'ordre bipolar. Les reformes econòmiques dels vuitanta. Els fets de Tianamen.

Tema 5. La política exterior xinesa a l'actualitat. Principis i objectius de la política exterior xinesa actual. L'anomenada "nova diplomàcia xinesa", la multipolaritat i el

"nou" nacionalisme. L'ascens econòmic dels noranta i el creixent paper de l'economia en la definició de la política exterior xinesa.

III. ÀREES GEOGRÀFIQUES DE LA POLÍTICA EXTERIOR XINESA

A. La política exterior xinesa en l'àmbit regional

Tema 6. La Xina i el Nord-est d'Àsia. Les relacions amb Japó: de la rivalitat històrica a l'apropament progressiu. La Xina i Corea del Nord: de l'aliança de la guerra freda al refredament gradual de les relacions. La Xina i Corea del Sud: de l'enfrontament a la cooperació.

Tema 7. La Xina i el Sud-est asiàtic. Interessos i conflictes regionals. Les relacions bilaterals de la Xina amb els principals països de la regió. Els conflictes territorials. Les relacions econòmiques i comercials. L'impacte econòmic de la diàspora xinesa a la regió.

Tema 8. La Xina i l'Àsia central i meridional. La intensificació de les relacions entre la Xina i les repúbliques de l'Àsia central: la importància dels recursos energètics. Les relacions amb l'Índia: conflictes territorials i lluita pel lideratge regional.

B. La política exterior xinesa en l'àmbit universal

Tema 9. Les relacions de la Xina amb la URSS (i amb Rússia). Orígens i evolució de l'aliança comunista. El distanciament entre la URSS i la Xina als anys seixanta. L'impacte de la fi de la guerra freda sobre les relacions sino-russes.

Tema 10. Les relacions de la Xina i els Estats Units. L'enfrontament de la guerra freda. La normalització de les relacions a la dècada dels anys setanta. La intensificació dels intercanvis econòmics entre els anys vuitanta i els anys noranta. Els principals focus de tensió de les relacions sino-americanes: Taiwan, el dèficit comercial i el lideratge regional.

Tema 11. La Xina i Europa. La lenta construcció de les relacions entre la Xina i la Unió Europea. Interessos, continguts i límits de les relacions sino-europees.

Tema 12. La política exterior de la Xina, les organitzacions internacionals i altres àrees geogràfiques. La participació de la Xina a Nacions Unides. Les relacions amb les organitzacions regionals. La construcció i evolució de les relacions entre la Xina i l'Amèrica Llatina. La construcció de les relacions entre la Xina i l'Àfrica.

IV. TEMES ACTUALS DE LA POLÍTICA EXTERIOR XINESA

Tema 13. El conflicte amb Taiwan. La importància de Taiwan en la definició de la política exterior xinesa. Antecedents i evolució històrica del conflicte. De la política d'"una única Xina" a la política "d'una Xina, dos sistemes": l'impacte de la reincorporació de Hong Kong i Macao sobre la qüestió de Taiwan. Reptes de futur.

Tema 14. Els Drets Humans i els drets de les minories a la Xina. Visió general de la problemàtica. El conflicte del Tibet: orígens històrics i evolució. La situació actual dels Iugurs. La persecució de Falun Gong.

Tema 15. La Xina enfront la globalització. L'impacte del creixement econòmic xinès sobre el sistema econòmic internacional. L'entrada a l'OMC. L'impacte sanitari: la SIDA i el SARS. El repte mediambiental. L'efecte d'Internet i les noves tecnologies de la informació sobre la política exterior xinesa.

Sistema d'avaluació

La nota final de l'assignatura s'obtindrà de la suma de tres qualificacions: la de pràctiques, la d'un breu treball individual i la de l'examen que tindrà lloc a final del quadrimestre. Tant la primera com la segona constituïran una quarta part de la nota final, mentre que la tercera representarà la meitat del total.

L'extensió i el contingut del treball es facilitaran a l'inici del curs. Pel que fa a les sessions pràctiques, aquestes s'agruparan en cinc sessions de dues hores cadascuna. Les pràctiques s'avaluaran en funció de la participació dels alumnes a les sessions i als exercicis obligatoris corresponents a cadascuna d'elles. Per aquells que superin l'avaluació de les pràctiques, la nota obtinguda constituirà una quarta part de la qualificació final de l'assignatura. Aquells que no superin l'avaluació de les classes pràctiques hauran de realitzar a l'examen final una part addicional a l'examen teòric que també constituirà una quarta part de la seva nota final de l'assignatura.

L'examen final constarà de dues parts. A la primera, els alumnes hauran d'exposar per escrit un tema a triar entre els dos proposats. A la segona, els alumnes hauran de respondre breument a cinc preguntes que plantejarà el professor. El temps per a respondre cadascuna d'aquestes preguntes de resposta breu serà de cinc minuts. Ambdues parts tindran el mateix valor en la qualificació final de l'examen, que constituirà la meitat de la nota final de l'assignatura.

Sessions pràctiques

Pràctica I (Bloc temàtic I): Factors condicionants de la política exterior xinesa: la intervenció a la Guerra de Corea.

Pràctica II (Bloc temàtic II): La política exterior de la República Popular Xinesa i la lògica bipolar de la Guerra Freda.

Pràctica III (Bloc temàtic III.A): La Xina i el Sud-est Asiàtic: la creació d'una àrea de lliure comerç.

Pràctica IV (Bloc temàtic III.B): Simulació de presa de decisions: la Xina i les Nacions Unides.

Pràctica V (Bloc temàtic IV): Temes actuals de la política exterior xinesa: economia, medi ambient i Drets Humans.

Bibliografia

CHEN JIAN. *Mao's China and the Cold War, The New Cold War History*. Chapel Hill: University of North Carolina Press, 2001.

Council on Foreign Relations, *Editor's Choice: The Rise of China*. Nova York: Council on Foreign Relations, 2002.

DENG, YONG & WANG, Fei-ling (eds.), *In the Eyes of the Dragon: China views the world*. Lanham, MD: Rowman and Littlefield, 1999.

FUNABASHI, Y., OKSENBERG, M. & WEIS, H. *China: Una potencia emergente en un mundo de interdependencia*. Madrid: INCIPE, 1994.

GARVER, JOHN. *Foreign Relations of the People's Republic of China*. Nova Jersey: Prentice Hall, 1993

GURTOV, Melvin. *China and Southeast Asia, The Politics of Survival: A Study of Foreign Policy Interaction*. Heath/Lexington, 1971.

- IAIN JOHNSON, ALASTAIR I ROSS, ROBERT S. *Engaging China: The Management of an Emerging Power*. London: Routledge, 1999.
- KIM, SAMUEL (ed.), *China and the World: Chinese Foreign Policy Faces the New Millenium*, 4a edició, Boulder: Westview Press, 1998.
- LAMPTON, DAVID MICHAEL. *The Making of Chinese Foreign and Security Policy in the Era of Reform, 1978-2000*. Palo Alto: Stanford University Press, 2001.
- LARDY, NICHOLAS R. *Integrating China into the Global Economy*. Washington: Brookings Institution Press, 2002.
- LIANG, QIAO & XIANGSUI, WANG. *La guerre hors limites*, París:Rivages, 2003 (1^a ed. En xinès, 1999)
- LU, NING, *The dynamics of foreign policy decision-making in China*, Westview Press: 1997.
- METZGER, TH. A. & MYERS, R. H. *Greater China and U.S. Foeign Policy. The choice between Confrontation and Mutual Respect*, Stanford: Hoover Institution Press, 1996
- NATHAN, ANDREW J. & ROSS, ROBERT S. *The Great Wall and the Empty Fortress*. Nova York: Norton, 1997.
- NATHAN, ANDREW J. & GILLEY, BRUCE. *Los nuevos dirigentes de China*. Barcelona: Ed. del Bronce, 2004 (1^a ed. en anglès, 2002).
- RIOS, Xulio (ed.), *Política exterior de China. La diplomacia de una potencia emergente*. Barcelona: Edicions Bellaterra, S.L., 2005.
- ROY, DENNY. *China´s Foreign Relations*. Rowman and Littlefield, 1998.
- SAICH, TONY (2001): *Governance and Politics of China*, 3a edició, Nova York: Palgrave, 2001.
- SOLER MATUTES, J. (coord), *El despertar de la nueva China. Implicaciones del ingreso de China en la Organización Mundial del Comercio*. Madrid: La catarata, 2004.

5-06-2009